

Nufitissa

Tammikuussa kahdeksatta kertaa järjestetty Nuorten filosofiatapahtuma synnytti jälleen paljon kysymyksiä. Teemana komeili ”Ihmisyys”. Puhujina Helsingin Paasitornissa kuultiin muiden muassa Susanna Lindbergin, Miika Luodon ja Martina Reuterin lisäksi esimerkiksi Virpi Hämeen-Anttilaa, Kati Outista, Jukka Siikalaa, Taina Kinnusta ja Juha Siltalaa. Muu ohjelma oli koostettu yleisökeskustelusta ja perinteisestä Sokrates-väittelykilpailusta. Kisan voittoon ylsivät Porvoon Linnankosken lukiolaiset – Suvi Ainola, Teemu Junttila, Niklas Renman ja Riikka Yli-Opas – vastustamalla etevästi väitettä ”Ihmisen olemukseen kuuluu filosofinen pohdiskelu”. Toiseksi parhaiksi katsottiin helsinkiläisen Mäkelänrinteen lukion joukkue: Heidi Ikonen,

Joonas Jämsä, Karina Kantalinskaja, Eva Kaven ja Konsta Reuter.

Finaalia edelsi Helsingin yliopiston filosofian laitoksen johtajan Thomas Wallgrenin esitys ”Voiko ilman filosofiaa elää?” Wallgren muistutti Sokrateen ajatuksesta: elämä, jota ei ole omistettu oman ja muiden elämän tutkiskeluun, ei ole elämisen arvoinen. Ihminen siis mieluummin kuolee kuin elää ilman filosofiaa. Onko ihminen hukassa ilman filosofiaa? Onko ihminen enemmän ihminen, kun hän filosofoi? Onko ihmisellä oikeutta elää ilman filosofiaa?

Sokrateen sanoma voi tuntua nykyihmisestä julmalta, kohtuuttomalta vaatimukselta. Mutta Wallgren toteaa, että kielellisyys ja sanojen epäselvyys pakottavat ihmisen pohtimaan filosofisia kysymyksiä myös arjessa.

Väkivallasta

”Väkivalta on ihmisen luonteessa. Inho sitä kohtaan on itsepetosta”, väkuutti kuvataiteilija ja taiteen tohtori Teemu Mäki Nufit-alustuksessaan. Aiheena oli ”Valta, väkivalta ja mielihyvä”. Väkivallan tutkiminen pitää aloittaa oman väkivallan myöntämisestä, ei torjumisesta.

Mäki erotteli väkivallan lajeja, mutta arvioi niiden tuottamiset samanarvoisiksi. Globaaliin kapitalistisyhteiskuntaamme on Mäen mukaan juurtunut salakavala rakenteellinen väkivalta, jossa tekijät ovat monen ketjun päässä. ”Rakenteellinen väkivalta tappaa eniten ja on kaikkien muiden väkivallan muotojen päässä.” Mäki paukuttaa: ”Olemme murhaajia. Me ja natsi-Saksan kansalaiset olemme samanlaisessa riistoprosessissa. Meitä ei vain pakoteta siihen aseella uhaten.”

Eritoten fyysinen väkivalta huomataan tarkkanäköisesti. Kun itse

ostamme halpakenkiä, emme koe olevamme riistäjiä. Suurin osa väkivallasta tehdään järkevästä hyödyn tavoittelun syystä. Taloudelliseen riistoon osallistuvia halveksitaan vähiten ja esimerkiksi pedofiliaan syylistyvää eniten. Mäki haastaa jokaisen kuulijan väittämällä taloudellisen väkivallan harjoittajien saavan aikaan paljon enemmän paha suuremmalle ihmisjoukolla kuin yksittäisiin uhreihin kohdistuvan väkivallan. ”Rakenteellinen globaali väkivalta on nautinnon lähde, josta emme pääse eroon.” Mäen mukaan rakenteellisen väkivallan vähentäminen on jopa ensisijaisempaa kuin sotien väkivaltaan puuttuminen. Vaikka hän ei itse halua oikeuttaa minkäänlaista väkivaltaa toimintakeinona, ja pitää lähtökohtaisesti henkistä ja ruumiillista väkivaltaa yhtä suurina, hän sallii henkisen väkivallan vapauden nimissä. Mäki nostaa sivilisaatiomme tärkeimmiksi arvoiksi ajattelunva-

pauden ja sananvapauden. Hän hyväksyy ääneenpuhumisväkivallan, silloin kun sille altistuminen on riittävän vapaaehtoista. Mäki tarkentaa varoiksi, että työpaikkahäirintä ei ole sallittavaa, koska työpaikalla harvoin voi valita, kuunnellako vaikkapa seksististä lässytystä vai ei.

Nufitissa ainakin saattoi valita, eivätkä aggressiot kukkineet. Jälleen kerran onnistuneesti sujunut tapahtuma on tarkoitettu filosofiasta kiinnostuneille nuorille, mutta se on avoin kaiken ikäisille. Tapahtuman järjestämisestä vastaa Prometheus-leirin tuki ry (Protu) apunaan Filosofian ja elämänkatsomustiedon opettajat (Feto ry) sekä Helsingin yliopiston filosofian opiskelijoiden ainejärjestö Dilemma ry.

Mari Okkonen